

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

DZIADOWA KŁODA

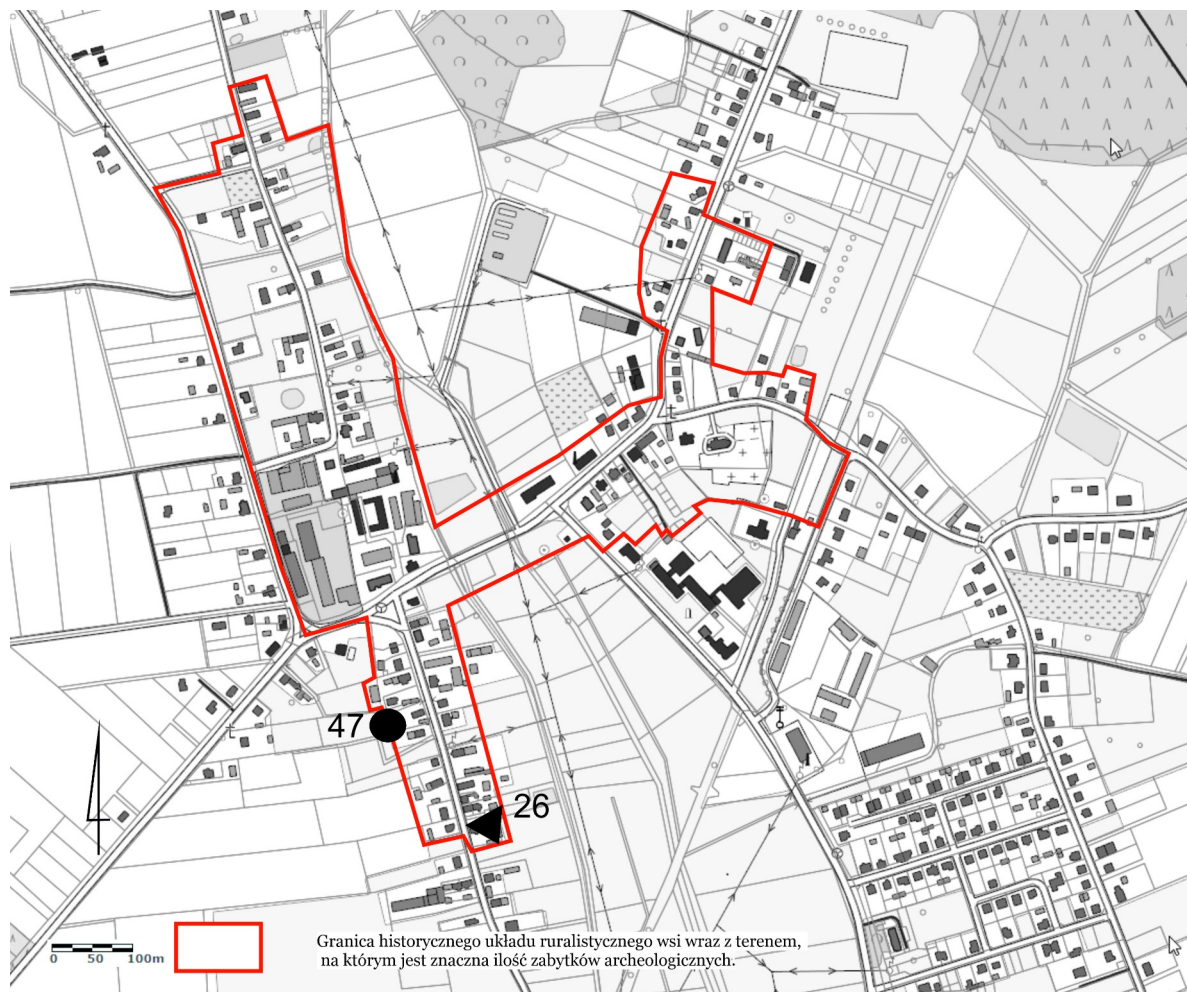
1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

**pradzieje, 1305, 1615, 1749,
1810, 1945**

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**Powiat **OLEŚNICKI**Gmina **DZIADOWA KŁODA**

6. Współrzędne geograficzne

51°14'03"N 17°42'26"E

7. Użytkowanie obecne

**mieszkalneo
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1305 r. - Czadówakłoda albo Cunczendorf; ok. 1739 r., pol. XVIII w. - Kuntzendorf; 1787 r. - Kunzendorf, Dziadowokłoda; 1818 r. - Kunzendorf, Dzindowokłoda; 1829 r. - Kunzendorf, Dczadewa Głoda; 1830 r. - Kunzendorf, Dziadowakłoda; 1845, 1912 r. - Kunzendorf, Dziadowakłoda; 1873, do 1945 r. - Kunzendorf. **Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi:** Nazwa niemiecka może pochodzić od nazwiska Kunze. **Historia wsi i dóbr:** W 1305 r. pierwsza wzmianka o wsi w księdze fundacyjnej. W XIV - XVII w. wieś należy do parafii w Ślizowie. W XVII w. parafia ta utraciła samodzielność i została przyłączona do Międzyborza, przez co wierni z Dziadowej Kłody mieli utrudnione uczestniczenie w nabożeństwach na skutek dużej odległości. W dokumencie z dnia 21.1 1615 r. dotyczącym sprzedaży Dziadowej Kłody kapitule św. Macieja we Wrocławiu przyznano kupującemu „upoważnienie do zbudowania w Dziadowej Kłodzie kościoła, osadzenia proboszcza a dziesięcinę płaconą dotąd przez wiernych z Dziadowej Kłody proboszczowi w Ślizowie przekazać proboszczowi z Dziadowej Kłody”. Mimo, iż kapituła św. Macieja nie skorzystała z tych uprawnień, to jednak wierni z Dziadowej Kłody zyskali znaczne ułatwienie w uczestniczeniu w nabożeństwie, gdyż w tamtejszym pańskim domu urządzono kaplicę. Sytuacja taka trwała do 1810 r. W 1749 r. w Dziadowej Kłodzie istnieje szkoła. W 1787 r. Dziadowa Kłoda jest wsią klasztorną z młynem polnym, zwanym Kolewermuhle lub Colewermuhle oraz przysiółkiem Sandhauser. W Kolewermuhle są 2 wolne posesje i 1 chałupnik, natomiast przysiółek Sandhauser ma jeszcze 8 wolnych posesji. W 1830 r. wieś, do której należą: Cholewe, młyn wodny i tartak oraz Karlsvorwerk, leżący również poza wsią folwark. W 1832 r. budowa nowego, murowanego budynku szkoły. W 1845 r. do wsi należą: Cholewe, młyn wodny i tartak oraz folwark Karlsvorwerk. W 1857 r. ustanowienie parafii w Dziadowej Kłodzie oraz podjęcie decyzji o budowie we wsi kościoła. W dniu 13. IX 1866 r. nastąpiło położenie kamienia węgielnego pod nowy kościół. W dniu 27. IX 1868 r. uroczyste poświęcenie kościoła pod wezwaniem Marii Immaculaty w obecności zwierzchników kościoła. Pierwszą mszę św. celebrował proboszcz Kupietz. W 1893 r. najwyższym rozporządzeniem z dnia 2 stycznia 1893 do gminy Dziadowa Kłoda została włączona kolonia Karłowice Karlowitz, założona w 1774 r przez ówczesnego prałata kapituły św. Macieja Karola Quintela i po nim nazwana. W 1911 r. rozpoczęto budowę nowego budynku szkolnego, mającego pomieścić 199 uczniów, zgrupowanych w czterech klasach. W 1912 r., 1937 r. majątek rycerski z folwarkiem Helenenhof. należy do Wolnego Państwa Stanowego Syców. Wielodrożnica położona przy rozwidlających się drogach: w części zachodniej na północ do Stradomii Dolnej i południowy zachód do Radzowie, w części wschodniej na północ do Ślizowa i południe do Dalborowic. Przecinają płynąca tu z północy na południe Widawa. We wschodniej części wsi, w otoczeniu cmentarza usytuowany jest kościół. Zabudowa wsi w większości zagrodowa, jednokondygnacyjna. Na wschód od Dziadowej Kłody, przecinając jej południowo-wschodni kraniec, przebiega nieczynna linia kolejowa (zdemontowana). Teren zielony w otoczeniu kościoła, w części wschodniej - cmentarz. Na północ od wsi, po wschodniej stronie drogi gruntowej, znajduje się teren dawnego cmentarza.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

10/26/77-35 ślad osadnictwa – epoka kamienia, nieokreślone znalezisko- III okres epoki brązu, osada- okres halsztacki.

31/47/77-35 osada- II-I w. p. n. e., osada- XIV-XV w.

Bibliografia:• Fischer Ch. F.: Geographisch-statistisches Handbuch Über Schlesien und die Grafschaft Glatz; Breslau-Jauer 1818.

• Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845.

• Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmaler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmaler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889.

• Neuling H.: Schlesiens Kirchorte und ihre kirchlichen Stiftungen, Breslau 1902.

• Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dziadowa Kłoda, Wrocław 1999.

• Zimmermann F. A.: Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t. VII 1787.

Materiały kartograficzne: • Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy i dominant, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu folwarcznego i zabudowy zespołu leśniczówki.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023
Justyna Kość

Justyna Kość